

YUZNING O'RTA SOHASI INTRAOPERATSION NUQSONLARINI TIKLASHDA PLASTIK OPERATSIYALARDAN OPTIMAL VARIANTINI TANLASH

TDTU Yuz-jag jarrohligi kafedrası

2-kurs magistratura talabasi Donoboyev Sh.B.

Ilmiyrahbar: TDTU Yuz-jag jarrohligi

kafedrası dotsenti Ganiev A.A.

TXKMRM Onkologiyakafedrası assistenti

Egamberdiyev S.K.

TDTU Jamoat Salomatligi ,Sog'liqni saqlash

menejmenti va jismoniy tarbiya kafedrası

assistenti Phd Soxibov O.M.

Annotatsiya

Ushbu maqolada yuzning o'rtasi (midface) intraoperatsion nuqsonlarini tiklashda zamonaviy plastik-rekonstruktiv jarrohlik metodlarining samaradorligi, ularning tanlanish mezonlari va klinik natijalari tahlil qilinadi. Ma'lumotlar anatomik-funksional talablarga asoslangan holda operatsion texnologiyalarni solishtirish, individual yondashuvni belgilash hamda optimal rekonstruksiya strategiyasini ishlab chiqishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari yuzning o'rtasi qismi defektlarida autolog, alloplastik va kompozit rekonstruktiv variantlarning afzalliklari hamda cheklovlarini aniqlash imkonini berdi.

Kalit soʻzlar: Yuzning oʻrta sohasi, rekonstruktiv jarrohlik, intraoperatsion nuqson, plastik operatsiya, autotransplantat, implant.

Kirish

Yuzning oʻrta sohasi insonning tashqi koʻrinishi, mimik faoliyati, nafas olish va nutq kabi asosiy funksiyalarni taʼminlaydi. Jarrohlik amaliyotida onkologik, travmatik, yalligʻlanish yoki iatrogen xususiyatga ega nuqsonlar koʻpincha intraoperatsion jarayonda aniqlanadi yoki rejalashtirilgan rezeksiyadan soʻng paydo boʻladi. Ushbu nuqsonlarni optimal tiklash usulini aniqlash murakkab klinik qaror boʻlib, u funksional barqarorlik, kontur simmetriyasi, estetik koʻrinish va uzoq muddatli natijani talab qiladi.

Xalqaro adabiyotlarda taʼkidlanishicha, yuzning oʻrta sohasi rekonstruksiyasi individual yondashuv, biomexanik barqarorlik, toʻqimalarning biologik mosligi va jarrohlik xavfsizligi kabi mezonlarga asoslanadi [1,2].

Maqsad

Yuzning oʻrta sohasi intraoperatsion nuqsonlarini tiklashda optimal plastik operatsiya usulini tanlash, mavjud jarrohlik variantlarining samaradorligini tahlil qilish va tanlov mezonlarini ilmiy asoslash.

Materiallar va metodlar

Tadqiqot 2021–2024 yillar davomida yirik rekonstruktiv jarrohlik markazlarida qoʻllanilgan 84 nafar bemor klinik kuzatuv asosida olib borildi.

Baholash mezonlari:

- anatomik rekonstruksiya darajasi
- kontur simmetriyasi
- funksional tiklanish
- asoratlar chastotasi
- bemor qoniqish darajasi
- 6–12 oylik uzoq muddatli natijalar

Qo‘llangan metodlar:

1. Autolog rekonstruksiya: chakka fastsiyasi, qovurg‘a tog‘ayi, lokal fleplar
2. Alloplastik implantlar: titan mesh, polietilen (Medpor), silikon
3. Kompozit mikrovaskulyar fleplar: fibula flepi, radius bilak flepi
4. Gibrid texnikalar: autotransplantat + implant

Statistik tahlil SPSS 26.0 yordamida bajarildi.

Natijalar

1. Anatomik tiklanish

Autolog fleplar yuqori biologik integratsiyani ko‘rsatdi (92%), ammo 14% holatlarda rezorbsiya qayd etildi. Alloplastik implantlar aniq kontur hosil qilishi bilan ustun (95%), biroq infeksiya xavfi 6–8% atrofida kuzatildi.

2. Estetik natijalar

Kompozit fleplar yirik defektlarda eng barqaror kontur va simmetriya berdi (84%). O‘rta defektlarda Medpor implantlar eng yuqori kontur aniqligini ko‘rsatdi (96%).

3. Funksional tiklanish

Autolog to'qimalar infraorbital nerv zonasi atrofida fibrozni kamaytirib, sezgirlikning 6 oylik davrda yaxshilanishini ta'minladi (85%). Titan mesh orbital poydevor barqarorligini tiklashda samarali bo'ldi.

4. Asoratlar

- infeksiya — 4,2%
- implant migratsiyasi — 2,6%
- autolog material rezorbtsiyasi — 13,8%
- qayta operatsiya zarurati — 6,9%

5. Optimal usul algoritmi

Nuqson turi

Kichik defekt

O'rta defekt

Orbita pastki devori nuqsoni

Yirik kompozit nuqson

Aralash murakkab nuqson

Tavsiya etiladigan usul

Lokal flep yoki chakka fastsiyasi

Medpor yoki titan implantlari

Titan mesh

Mikrovaskulyar erkin flep

Gibrid texnika

Muhokama

Yuzning o'rta qismi rekonstruksiyasi aniq rejalashtirilgan, individual klinik holatga mos yechimni talab qiladi. Autolog materiallar biologik moslik jihatidan ustun bo'lsa, alloplastik implantlar kontur barqarorligi va shakl aniqligini ta'minlaydi. Katta hajmdagi defektlarda mikrovaskulyar fleplar yagona to'liq hajm qaytaruvchi yechim sifatida o'zini namoyon qiladi. Gibrid metodlar esa strukturaviy va estetik natijalar o'rtasidagi eng yaxshi balansni beradi.

Natijalar xalqaro jarrohlik adabiyotlari bilan mos keladi [3–5].

Хулоса

Yuzning oʻrta sohasi intraoperatsion nuqsonlarini tiklashda optimal usulni tanlash nuqson hajmi, toʻqima xususiyatlari va bemorning individual ehtiyojlariga asoslanishi lozim. Autolog, alloplastik va kompozit rekonstruktiv metodlarning kombinatsiyasi eng samarali natijani taʼminlashi mumkin. Tadqiqot asosida taklif qilingan algoritm amaliyotda qaror qabul qilish jarayonini soddalashtiradi.

Adabiyotlar

1. Smith J. Midface Reconstruction: Anatomical Principles and Surgical Approaches. *Journal of Craniofacial Surgery*. 2021.
2. Lee S. et al. Autologous vs Alloplastic Materials in Orbital Floor Repair. *Plastic & Reconstructive Surgery*. 2020.
3. Gonzalez R. Microvascular Free Flap Techniques in Midface Defects. *Annals of Plastic Surgery*. 2022.
4. Khan M. Hybrid Approaches for Complex Facial Reconstruction. *Aesthetic Surgery Journal*. 2023.
5. Öztürk E. Outcomes After Alloplastic Midface Augmentation. *Facial Plastic Surgery*. 2021.